

Fietsexcursie langs werkplekken in Tuinen van West

Een agrarische belevenisocht naar oude en nieuwe bedrijven door het Van Eesterenmuseum

Van Eesterenmuseum
Amsterdam

Laan in Herdenkingspark Westgaarde © Westgaarde

Kaart Lutkemeerpolder

Tijdens deze excursie fietsen we langs oudere en nieuwe bedrijven die veel aan groen doen in de Lutkemeerpolder van Nieuw-West: vlak bij en in De Tuinen van West.

Tuinen van West is het groene stadslandbouw-, natuur- en recreatiegebied aan de westkant van Amsterdam. Het gebied ligt tussen de Haarlemmerweg, Halfweg (Gemeente Haarlemmerliede & Spaarnwoude), Ringvaart Haarlemmermeer en de Ookmeerweg. De Osdorperweg, een oud agrarisch lint, loopt er dwars doorheen. Het gebied is circa 700 hectare groot en bestaat uit vier polders: de Osdorperbinnenpolder Noord en Zuid, de Osdorperbovenpolder en de Lutkemeerpolder.

De vier polders hebben een lange geschiedenis vanaf de ontginning door Kennemerboeren in de vroege Middeleeuwen. Moeras werd akkerland, akkerland werd weiland, land werd water en vervolgens weer land, en ook meren werden land. Het Algemeen Uitbreidingsplan (AUP) van Cornelis van Eesteren c.s. voor de uitbreiding van Amsterdam had grote invloed op de polders. Met name de Osdorperbinnenpolder-Noord onderging een grote transformatie. De oorspronkelijke plannen van het AUP wijzigden steeds. In 2007 besloot de gemeente Amsterdam aan de hand van de Gebiedsvisie Landelijk West van de Provincie Noord-Holland om het karakter van de polders te handhaven door er een groot stadslandbouw-, recreatie- en natuurgebied van te maken. Een gebied dat tevens deel uitmaakt van een groter geheel: de Groene AS, een ecologisch en recreatief lint dat grote en kleine natuur- en kleinschalige landbouwgebieden tussen Amstelland en Spaarnwoude met elkaar verbindt. Gemeente, Provincie, Rijkswaterstaat, De Waterschappen Amstel, Gooi, Vecht en Rijnland, de Schiphol Area Development Company en zeker ook de nieuwe en oude agrariërs en vele vrijwilligers, werkten samen om dit gebied figuurlijk én letterlijk tot bloei te laten komen. In 2014 is de ondernemersvereniging Tuinen van West opgericht. Ook Herdenkingspark Westgaarde versterkt de relatie met Tuinen van West door een bijzondere brug die de 'achterkant' van het park met het gebied verbindt. www.tuinenvanwest.info

Het beeld 'Animaris Sabulosa' van Theo Jansen, geplaatst bij de start van de kunst- en recreatieroute door het Business Park Amsterdam Osdorp (SADC) © Artfutura.org

Hoofdkantoor van firma Van der Tol

We bezoeken tijdens deze excursie allereerst Herdenkingspark Westgaarde: deze begraafplaats werd in 1971 geopend en is ruim opgezet met veel groen in de vorm van grote grasvelden, bomen, bosschages en vijvers. Hiermee vormt het park een groene oase aan de rand van Amsterdam. De grafvelden, urnengraven en -muren zijn op natuurlijke wijze van elkaar gescheiden zodat ieder veld een eigen karakter heeft. Sinds 1996 is er ook een 'Ajax-strooiveld' waar een deel van de grasmat uit het oude Ajax-stadion De Meer ligt. Andere bijzondere onderdelen zijn een foetus-verstrooiveldje en een herdenkingsmuur. Er is ook een monument voor de slachtoffers van de vliegtuigramp op Tenerife, waarbij op 27 maart 1977 583 mensen omkwamen.

Westgaarde is momenteel een van de grootste begraafplaatsen in Nederland. Volgens de oorspronkelijke plannen in het AUP zou de begraafplaats ergens anders worden aangelegd, namelijk aan de oevers van het Nieuwe Meer, direct ten westen van volkstuinpark Ons Buiten. Omdat er een zandtekort optrad voor de bouw van de Westelijke Tuinsteden werd een groot deel van de Riekerpolder opgeofferd. Net als de Sloterdijkmeerpolder werd deze polder tot grote diepte leeggezogen om zand te winnen voor de bouw van Osdorp en delen van Slotervaart. Zodoende ontstond het 'Nieuwe' Nieuwe Meer, of liever gezegd de Riekerplas. Er was hierdoor geen plek meer voor een grote begraafplaats. In het AUP was de Lutkemeerpolder in zijn geheel bestemd voor akkerbouw. Dit veranderde in de loop der tijd aanzienlijk. Zo werd naast begraafplaats Westgaarde het Businesspark Amsterdam Osdorp aangelegd. Rond het bedrijvenpark is veel ruimte geclaimd en ingericht voor natuur en natuurrecreatie tussen het bedrijvenpark park en Ringvaart Haarlemmermeerpolder. Het areaal akkerbouw is tegenwoordig beperkt tot de noordoosthoek van de polder rond de boerderij Melkweg.

www.westgaarde.nl / www.noord-holland.nl/projecten

De echte fietstocht van deze excursie begint bij het Business Park Amsterdam Osdorp (in ontwikkeling door SADC, Schiphol Area Development Company, én de grote natuurlijke omzoming van dit park. Het bedrijvenpark is ingericht rond een centrale, groene recreatieas met een brede waterloop en dient voor zowel grotere luchthavengebonden logistieke bedrijven als kleine bedrijven en voorzieningen die meer stedelijk georiënteerd zijn. Binnenkort opent hier het China Center Hotel. Het park vormt de zuidrand van Tuinen van West en het is een groen en multifunctioneel recreatiegebied: een combinatie van zeer oude en nieuwe landschappen, romantiek en rafelrandjes, van kunst en cultuur, natuur, (stads)landbouw, horeca, sport en recreatie in vele vormen. Tijdens de fietstocht ziet u de relatie tussen park en Tuinen van West in al deze hoedanigheden. www.bpao.nl / www.sadc.nl

enslotte komen we aan bij de firma Van der Tol, hoveniers, tuin- & landschapsarchitecten en terreininrichters. De firma bestaat al sinds 1945 en was oorspronkelijk gevestigd aan de Noorderakerweg in de Middelveldsche Akerpolder. Dit gebied is uitgeveend tussen 1876 en 1896 en daarna voornamelijk bestemd geweest voor tuinbouw, ook binnen het AUP 1934. Tuincentrum Osdorp uit 1960 herinnert nog enigszins aan de vroegere bestemming. Door de bouw van de wijk De Aker vanaf eind jaren 80 moest het bedrijf Van der Tol een andere locatie zoeken en vond deze in de Lutkemeerpolder naast het Business Park Amsterdam Osdorp. Inmiddels heeft Van der Tol drie vestigingen en is zij uitgegroeid tot een groenconcern met 180 medewerkers met een groot scala aan (groen)activiteiten. Van belang voor de excursie is dat de link van dit bedrijf met de Westelijke Tuinsteden bijzonder groot is. Het groen van de woningbouwcoöperaties wordt voor een belangrijk deel ontworpen, ingericht en beheerd door Van der Tol. Tijdens het bezoek krijgt u uitleg over de vele aspecten op groengebied en de relatie met de tuinsteden. www.vandertolbv.nl

13.00 - 13.15	Inloop en ontvangst bij de ?.....van Westgaarde
13.15 - 13.25	Polderintro reisleader Pieter Boekschooten
13.25 - 13.40	Uitleg over Westgaarde door.....?
13.40 - 14.15	Rondleiding door Westgaarde met ?...
14.00 - 14.25	Fietstochtje naar Businesspark Amsterdam Osdorp van SADC (Schiphol Area Development Company)
14.25 - 15.35	Fietstocht door het Bedrijvenpark, de Groene AS en Tuinen van West Lutke meer (Raesberg) met Raisa Knibbe, projectleider SADC.
15.35 - 16.00	Ontvangst bij de Firma Van der Tol bv.
16.00 - 17.00	Uitleg over het bedrijf door Francien van Dessel, Klantmanager van Van der Tol bv.
Ca. 17.00	Afsluiting excursie en individueel vertrek

Van Eesterenmuseum Amsterdam

Burgemeester de vlugtlaan 125

www.vaneesterenmuseum.nl

info@vaneesterenmuseum.nl